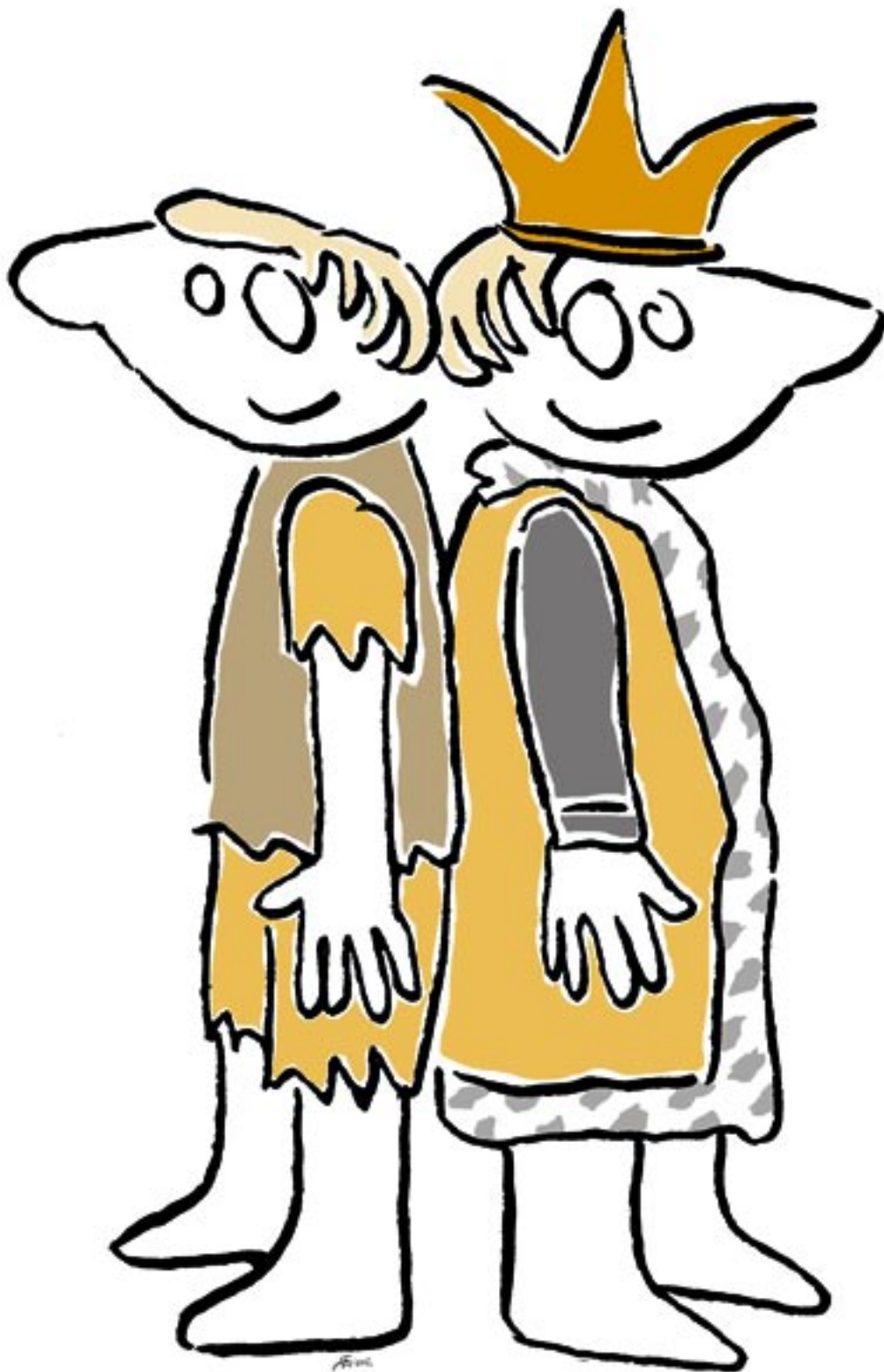

Koldus és királyfi

Nem mindegy, hová
születünk

KOLDUS ÉS KIRÁLYFI

(RÉSZLET MARK TWAIN REGÉNYÉBŐL)

24/1

(...) Szegény kicsi, rongyos Tom közelebb óvakodott, s lassan, félénken, lüktető szívvel és reménnyel haladt el a strázsák előtt, amikor hirtelen az aranyrácson át olyan látvány tárult elé, hogy a boldogságtól majdnem felkiáltott. Egy csinos, pirosposzsgás arcú fiút látott odabent; ruhája csupa drága selyem és bársony – csak úgy csillogott a sok drágakőtől –, cifra övében kicsi kard és tőr. (...)

Tom sűrűn kapkodta a levegőt izgalmában, s szeme az álmélkodástól és gyönyörűségtől nagyra nőtt. Szívében e pillanatban más vágy nem élt, csak hogy a királyfi közelébe férkőzhessék, s felfalhassa tekintetével.

Mielőtt meggondolta volna, mit tesz, arcát a kapu rácsához szorította. De a következő pillanatban az egyik strázsa durván megragadta, s hátralódította a falusi lödörgők és londoni naplopók bámész tömegébe.

– Tanulj tisztességet, te koldusfattyú! – förmedt rá.

A tömeg röhögött, csúfolódott, de a kis királyfi kigyúlt arccal és felháborodástól villámzó szemmel ugrott a kapuhoz, s kikiáltott:

– Hogy merészelsz így bánni ezzel a szegény fiúval? Hogy merészelsz így bánni atyámuram jámbor alattvalójával? Nyisd ki a kaput, és ereszd be! (...) Fáradtnak és éhesnek látszol; rosszul bánhattak veled. Jöjj velem!

(...) Edward Tomot egy pompás szobába vezette, melyet saját lakosztályának mondott. Parancsára hamarosan olyan lakomát szolgáltak fel, amelyet Tom még sosem látott – ha csak nem a könyveiben. S a királyfi (...) melléje ült, s mialatt Tom evett, kérdezősködni kezdett.

– Hogy hívnak, fiú?

– Tom Cantynek, engedelmeddel, uram!

– Szokatlan név! Merre lakol?

– A városban, engedelmeddel, uram. Az Offal Courtban, a Pudding Lane-en túl.

– (...) Hát apád jó-e hozzád?

– Nem sokkal jobb, mint öreganyám, uram.

– Úgy látszik, mind egyformák az apák. Az enyém sem valami galambszívű. Keze roppant súlyos; engem ugyan kímél, de nem mindig kímél a nyelvével, ez az igazság. Hát édesanyád hogyan bánik veled?

– Ó nagyon jó hozzám, uram: semmiféle fájdalmat vagy szomorúságot nem okoz nekem. S Nanról és Betről is csak ugyanezt mondhatom.

– Ők hány évesek?

– Tizenöt, engedelmeddel, uram.

– Lady Elisabeth, a nővérem, tizennégy, Lady Jane Grey pedig, az unokahúgom, velem egyidős, s ezenkívül roppant csinos, bájos teremtés. (...) De mondd csak, a te nénéid is megtiltják a cselédeiteknek, hogy mosolyogjanak, mert ez bűn, amely kárhozatba visz?

– Hogy ők?... Ó, fenséges uram! Hát azt hiszed, nekik is van cselédjük?

A kis királyfi egy darabig töprengve nézett a kicsi koldusra, azután így szólt:

– És miért nincs, kérlek? Ki segít nekik vetkőzni este? És reggel ki öltözteti őket?

– Senki, uram. Azt akarnád, hogy levessék ruhájukat, s úgy aludjanak pőrán, mint a vadak?

– A ruhájukat?... Hát csak egy van nekik?

– Jaj, fenséges uram, többel mit kezdenénk? Annyi szent, hogy csak egy testük van, s nem kettő...

– Meglepő és remek megállapítás. Bocsáss meg, nem akartam nevetni.(...) De beszélj valamit a Te Offal Courtodról! Életed ott vígan folyik?

– Nem tagadhatom, uram, elég vígan – kivéve, amikor éhes az ember. (...) Mi, Offal Court-beli fiúk, furkóval szoktunk párbajozni, akárcsak az inasok, néhanapján.

A királyfi szeme lángolt. És azt mondta:

– Hű! Ez kellene nekem! Mesélj tovább!

– Rendezünk versenyfutást is, hadd lássuk, ki a leggyorsabb.

– Ebben is szívesen részt vennék. Folytasd!

– Nyaranta, uram, a csatornákban s a folyóban gázolunk és úszkálunk; ki-ki víz alá nyomja, fröcsköli a szomszédját, ugrálunk meg kiabálunk, meg hancúrozunk, meg...

– Odaadnám cserébe apám birodalmát, ha csak egyszer élvezhetném! Kérlek, mesélj tovább!

– Aztán táncolunk és énekelünk a cheapside-i májusfa körül, játszunk a homokban, egyik betemeti a másikat; máskor sárból tésztát gyúrunk – ó, az a pompás sár, ennél nagyobb gyönyörűség nincs is a világon! – Vígan hempergünk a sárban, kegyes elnézéssel, uram!

– Jaj, ne is mondd tovább – az fenséges lehet! Csak egyszer öltözhetnék olyan ruhába, mint te, járhatnék mezítláb, s csak egyetlenegyszer hempergőzhetnék meg a sárban – egyetlenegyszer –, és senki se szidna, senki se tiltana: azt hiszem, lemondanék érte koronámról is!

– És ha én öltözhetnék csak egyszer, édes uram, úgy, ahogy te, – csak egyetlenegyszer!...

– Úgy? Nagyon szeretnél? Hát akkor legyen úgy! Dobd le rongyaidat, fiú, s öltsd magadra ezt a cifraságot! Rövid boldogság lesz, de annál édesebb! Kíélvezzük, amíg lehet, aztán újra ruhát cserélünk, mielőtt bárki háborgatna.

És egynéhány perccel később a kis walesi herceg Tom cafatos rongyaiban állt ott, a kicsi kolduskirályfi pedig a fejedelmi méltóság tarka tollaiban ékeskedett.

Szorosan egymás mellé álltak egy tükör elé, s lássatok csodát: fel sem tűnt a ruhacseré! Csak bámultak egymásra, aztán a tükörbe, aztán újra egymásra, míg végre a hüledező királyfi meg nem szólalt:

– Nos, mi a véleményed?

– Jaj, fenséges uram, ne kívánd, hogy feleljek. Illetlenség volna magamfajtának ilyesmit kimondani.

– Úgy hát kimondom én! Hitemre, olyan a hajad, a szemed, a hangod, s minden mozulatod, mint az enyém; még a termeted, az arcod, a viselkedésed is. Ha pőrán mennénk ki együtt, senki se tudná megmondani, melyik vagy te, s melyik a walesi herceg. Most hát, hogy te az én ruhámba öltöznél, s én a tiedbe, mintha jobban fájna nekem az, amit akkor érezhettél, amikor a goromba strázsa...

(...)

Abban a pillanatban [a királyfi] felkapott az asztaltól egy kerekded, csillogó tárgyat, eltette, s máris kinn termett az ajtón. Mocskos rongyaiban, kigyúlt arccal, lobogó szemmel nyargalt át a palota udvarán. Mihelyt a nagykapuhoz ért, megragadta a rácst, meg akarta rázni, s így kiáltott:

– Nyissátok ki! Nyissátok ki a kaput!

A strázsa, aki Tomot bántotta volt, rögtön engedelmeskedett; de amikor a királyfi királyi dühében füstölögve kicsusszant a kapun, a strázsa úgy nyakon teremtette, hogy csak úgy penderült ki az útra, s még utána is kiáltott:

– Nesze, koldusivadék, ez a tied, amiért őfelsége megszidott miattad!

A sokaság morajló kacagása volt a válasz.

A királyfi feltápászkodott a sárból, s iszonyú elkeseredéssel kiáltott az őrré:

– Én a walesi herceg vagyok, személyem sérthetetlen! Kötélre jutsz, amiért kezem emeltem rám!

A strázsa csúfondárosan tisztelgésre emelte alabárdját, s vigyorogva mondta:

– Mély hódolatom fenségednek!

Aztán hirtelen nagy mérgesen:

– Takarodj, nyavalyás!

Mark Twain: *Koldus és királyfi*
Fordította: Jékely Zoltán

KOLDUS ÉS KIRÁLYFI

24/2A

CSOPORTOS FELADATLAP

Válaszoljatok közösen az alábbi kérdésekre!

Milyen fiúnak tartjátok Edwardot?

.....

.....

És Tomot?

.....

.....

Melyikükkel barátkoznátok szívesebben? Miért?

.....

.....

Gyűjtsétek ki a szövegből!

Mit talál furcsának Tom Edward életében?

.....

.....

És fordítva: Edward Tom életében?

.....

.....

Vajon, miért volt furcsa számukra a másik világa?

.....

.....

(Ha elolvassátok az egész regényt, illetve megnézik a belőle készült filmek egyikét, meglátjátok, hogy miként érzi magát Tom a királyi udvarban és Edward a koldusok világában. Meglátjátok majd, hogy a maguk módján mindketten átélik a mássággal járó feszültségeket és konfliktusokat.)

MIT GONDOLHATNAK, MIT ÉREZHETNEK A SZEREPLŐK?

24/2B

CSOPORTOS FELADATLAP

Olvassátok el újra a szöveget, és töltsétek ki az alábbi táblázat két oszlopát!

TOM

Örömteli érzései	Félelmei, aggodalmai

Olvassátok el újra a szöveget, és töltsétek ki az alábbi táblázat két oszlopát!

EDWARD

Örömteli érzései	Félelmei, aggodalmai

FELADATKÁRTYÁK

24/3

1.

Képzeljétek magatokat **Tom** helyébe!

Írjatok közösen egy fogalmazást, amelyben ő meséli el a történetet **egyes szám első személyben**. Mindenki leír egy mondatot, és a következő folytatja egy újabb mondattal. A megfogalmazott mondatot hangosan olvassátok fel, és jelentkezzen, aki folytatni szeretné. A csoportfelelős a jelentkezés sorrendjében adja meg a lehetőséget a folytatásra. A feladat megoldására 10 perc áll rendelkezésetekre.

2.

Képzeljétek magatokat **Edward** helyébe!

Írjatok közösen egy fogalmazást, amelyben ő meséli el a történetet **egyes szám első személyben**. Mindenki leír egy mondatot, és a következő folytatja egy újabb mondattal. A megfogalmazott mondatot hangosan olvassátok fel, és jelentkezzen, aki folytatni szeretné. A csoportfelelős a jelentkezés sorrendjében adja meg a lehetőséget a folytatásra. A feladat megoldására 10 perc áll rendelkezésetekre.

3.

Képzeljétek magatokat a **strázsa** helyébe!

Írjatok közösen egy fogalmazást, amelyben ő meséli el a történetet **egyes szám első személyben**. Mindenki leír egy mondatot, és a következő folytatja egy újabb mondattal. A megfogalmazott mondatot hangosan olvassátok fel, és jelentkezzen, aki folytatni szeretné. A csoportfelelős a jelentkezés sorrendjében adja meg a lehetőséget a folytatásra. A feladat megoldására 10 perc áll rendelkezésetekre.

4.

Képzeljétek magatokat egy olyan ember helyében, **aki a palota előtt bámészkodó tömegben tanúja az eseményeknek!**

Írjatok közösen egy fogalmazást, amelyben ő meséli el a történetet **egyes szám első személyben**. Mindenki leír egy mondatot, és a következő folytatja egy újabb mondattal. A megfogalmazott mondatot hangosan olvassátok fel, és jelentkezzen, aki folytatni szeretné. A csoportfelelős a jelentkezés sorrendjében adja meg a lehetőséget a folytatásra. A feladat megoldására 10 perc áll rendelkezésetekre.

VALAMIÉRT FURCSA...

24/4

FELADATLAP

Beszélgétek meg, hogy van-e számotokra az osztályban olyan gyerek, akit valami miatt furcsának, esetleg idegennek, általában véve „másnak” éreztek? Gondoljatok rá, és a név feltüntetése nélkül válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

Mi az oka annak, hogy furcsának találjátok?

.....

.....

.....

.....

Vajon mit lehetne tenni azért, hogy oldódjon ez az idegenkedés?

.....

.....

.....

.....

Voltatok-e már olyan helyzetben, ahol idegennek, kiközösítettnek éreztétek magatokat?

.....

.....

.....

.....

Ha igen, milyen érzés volt ez?

.....

.....

.....

.....

MEGHÍVÁS ORCZYÉKHOZ

(RÉSZLET MÓRICZ ZSIGMOND: *LÉGY JÓ MINDHALÁLIG*
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

24/6

Egy nap Orczy azt mondta neki:

– Te, Nyilas, azt mondta a mamám, hogy ma szombat van, hívjalak meg: gyere el hozzánk.

– Én?

– Igen.

– Minek?

– Hát csak.

– De minek?

Orczy nevetett.

– Látogatás. Eljössz?

Nem bírt magához térni a meglepetéstől. Már második esztendeje ülnek egymás mellett, s még sohasem hívta meg senki. Csak Gimesinél volt többször, kivált tavaly.

Orczy első volt az osztályban. És ő ahhoz volt szokva otthon, hogy a második mindig vakon engedelmeskedjék az elsőbnek. Ő volt a legnagyobb, neki minden öccsének szót kellett fogadnia, de már a kisebb testvérének ő nem fogadott volna szót. Orczy előtte volt eggyel. Igaz, hogy igazságtalanul, mert neki jobb kalkulusa volt eggyel, a szépírásból neki jelese volt, s Orczynak csak kettese. Tornából mind a kettőjüknek hármasuk volt, a többi mindeniknél egyes volt. De a fiúk mondták, hogy nem járja, hogy Orczy az első, mikor neki szépírásból kettese van. Ő azonban nem bánta, hogy Orczy az első, mert Orczy kedvence volt a latintanárnak, és igazán többet tudott nála sok mindent. Például egyszer az volt a latin leckében, hogy Julius Caesar. Gyéres tanár úr kérdezte, ki volt az a Julius Caesar, ki hallott már róla? Senki sem tudta, s akkor Orczy felállott, s megmondta: az egy színdarab volt, amit ő is látott Budapesten, és Julius Caesart megölték.

– Ki ölte meg?

Azt már Orczy is elfelejtette.

– No, jól van, ülj le – mondta mosolyogva a tanár, s megveregette az Orczy arcát.

Ez nagyon imponált Nyilasnak, és Orczy sok ilyet tudott. Majdnem minden órán megmondott valamit, amit ők nem tudtak. Igaz, hogy nem volt magoló, de hát ő se volt, ő nagyon jól tudta, hogy érdem szerint egyikük sem ül itt jogosan, mert a legjobb az osztályban K. Sánta, a negyedik. Ez egy csizmás fiú volt, az apja, azt mondják, favágó, nagyon szóatlan fiú, debreceni: ez mindent tud. Persze, csak azt, ami lecke volt már, ennél ő is sokkal többet tud, olyanokat, amiről még nem tanultak az iskolában, mert ő az édesanyjától sokat tanult. De a coniugatiót senki sem tudta az osztályban, csak K. Sánta. És mégis csak negyedik, mert igazságtalanul két kettese van.

MEGHÍVÁS ORCZYÉKHOZ

24/7

EGYÉNI FELADATLAP

Válaszolj írásban az alábbi kérdésekre!

1. Mit érezhetett Misi, amikor Orczy meghívta?

.....
.....

2. Miért volt természetes Orczy számára ez a gesztus?

.....
.....

3. Miből adódnak a fiúk viselkedésében érzékelhető különbségek?

.....
.....

4. Hogyan reagál ezekre a különbségekre a környezet (a tanárok, a diákok)?

.....
.....

5. Hogyan befolyásolja ez a különbség a fiatalok iskolai helyzetét, jövőjük esélyeit?

.....
.....

6. Hogyan érezheti magát Misi ebben a környezetben?

.....
.....

7. Léteznek-e a mai gyerekek között ilyen különbségek?

.....
.....

KI HOGYAN ÉRZI MAGÁT?

24/8A

CSOPORTOSI FELADATLAP

A) ORCZY

Próbáljátok meg elképzelni, hogy érezte magát Orczy a most megismert helyzetben, és válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. Miért éppen Misit hívta meg Orczy az osztálytársai közül?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Vajon hogyan vélekedik Misiről?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Miért nevet Misi reagálásán? Miért váratlan számára ez a reakció?

.....

.....

.....

.....

.....

KI HOGYAN ÉRZI MAGÁT?

24/8B

CSOPORTOSI FELADATLAP

B) NYILAS MISI

Próbáljátok meg elképzelni, hogy érezte magát Misi a most megismert helyzetben, és válaszoljátok az alábbi kérdésekre!

1. Miért éri Misit váratlanul a meghívás?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jó vagy rossz érzései támadnak-e Orczy szavaira?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Mit gondoltok, vajon szívesen megy-e el? Indokoljátok a választotokat!

.....

.....

.....

.....

.....

MISI LÁTOGATÁSA ORCZYÉKNÁL

(RÉSZLETEK MÓRICZ ZSIGMOND: *LÉGY JÓ MINDHALÁLIG*
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

24/9A

1. rész

Mikor meglelte azt a házat, amiben Orczyék laktak, nem mert mindjárt bemenni, vagy ötször elment előtte, akkor elszánta magát, s piros arccal, zavartan besietett; vasrácsos korlátja volt az emeleti lépcsőnek, félve ment fel rajta, és nagy, fehér ajtó volt előtte, amelynek nem volt semmi kilincse.

Most nem tudta, mit csináljon, ezen nem lehet bemenni, ha nincsen kilincse, sokáig állott ott, s már nagyon el volt szomorodva, mikor hirtelen kinyílt az ajtó, s egy cselédleány ugrott ki, mintha kergették volna, majdnem a nyakába ugrott.

– Orczyt keresem.

– A Bébucit? Bent van! No, mennyen be! Mennyen hát!

Bosszantotta, hogy egy cseléd így beszél vele, bement, s nem szólott semmit.

Nagyon szép szobában volt, fehér, ragyogó szekrények voltak ott. Körülnézett, vagy négy ajtót látott, s nem tudta merre menjen.

A háta mögött kacagást hallott, visszanézett, az a cseléd szemtelenkedett, nevetett rajta.

– Ott mennýk be, balra, nem arra, barra, nem arra, mondom, hogy barra – azzal vihogva mutatott a jobb oldali ajtóra. – Vagy jobbra e, akarom mondani.

Ezzel berántotta maga után az ajtót, és ő megfogta a magas kilincset, s benyitott egy sötét kis szobába. A szoba sötét volt, de az utcai szobába nyílt egy nagy ajtó, s az világos volt, szinte kápráztató.

Megállott a szoba közepén, a sötétben, a nagy szobában ragyogó világosság volt, be-sütött a nap, és az asztal felett valami fényes csillogó-villogó valami volt, mint egy másik nap, hogy a szeme szinte káprázott tőle, az asztalnál ült egy szőke asszony, és hangosan nevetett, s az Orczy hangját hallotta:

– Lóugrás, lóugrás.

Egy darabig nem vették őtet észre, s ő nem mert szólani, hogy itt van, azok pedig csak sakkoztak, ő is tudott sakkozni, mert tavaly télen Török bácsi megtanította.

Azán, hogy észre sem vették, csendesén beszólt: – Orczy!

Meghallották, körülnéztek. Akkor ő az ajtófélbe kapaszkodott fél kézzel, s újra sűgva beszólt: Orczy!

Orczy megfordult, s meglátta őt.

De abban a pillanatban a szőke asszony is meglátta a kisiút, s ahogy az ott állott télikabátban az ajtófélhez támaszkodva és befelé suttogva, ellenállhatatlan kacagás ragyogott fel rajta.

Orczy kifutott Nyilashoz, s azt mondta neki:

– Szerbusz, Nyilas, sakkoztam a mamával.

MISI LÁTOGATÁSA ORCZYÉKNÁL

(RÉSZLETEK MÓRICZ ZSIGMOND: *LÉGY JÓ MINDHALÁLGIG*
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

24/9B

2. rész

Levetette a kabátját, ezt a kabátot az édesanyja varrta, s igen jól ki volt bélelve vattával, olyan volt, mint egy paplan, csak nem állott valami szépen.

A kabátot Orczyval ketten kivitték az előszobába, s ott felakasztották, rátették a kalapot is, az új posztókalapot.

Még a fal is zöld posztó volt, ahova a kabátot tették, és szarvasagancsok meg kardok voltak felette.

Akkor újra bementek a szobába, Orczy megnézte, de már nem volt ott a mamája.

– Ül le, parancsolj.

Orczy mindig ilyen utálatosan beszélt: *parancsolj*, meg ilyesmiket.

Hát ő leült, s azt mondta:

– Te itt szoktál tanulni?

– Igen, ez az én szobám.

Ez is bosszantotta a kis Nyilast: az én szobám!... Mér az ő szobája? Ő építette?

– Itt vannak a könyveim, itt vannak a játékszereim, itt vannak a tornaszereim.

Nyilas egyelőre semmit sem látott, mert a szoba sötét volt, s csak a másik szobából kapott világosságot.

Nyilas felnézett a mennyezetre, s csodálkozott rajta, milyen magas szoba ez, azt hitte, csak a tanteremben meg a kollégiumban vannak ilyen magas szobák. Őnáluk otthon olyan alacsony a szoba, hogy mikor az édesapja nagyon felemeli a fejszét, akkor beleüti a fejszefokát a gerendába. A mestergerenda meg pláne olyan alacsony, hogy azt még ő is eléri, ha felnyújtja az ujját. Pedig ott jó volna, ha egy kicsit magasabb volna a ház, mert az édesapja télen mindig bent vési a szántalpat a szobában, s a forgács úgy pattog, hogy még. Az édesanyja mindig azt szokta kiáltani: a lámpa, a lámpa! Mire az édesapja, ha megharagszik, nagyot kiált, hogy a ház is reng bele, hogy: "Azt a bűdös lámpát... mindig azt kell hallani! Hát ha eltörik, eltörik, van más a bótba!..."

De ő erről a világerő se mondana itt egy szót sem, mert érzi, hogy ha ő ezt itt elmondaná, akkor ő valami nagy szégyenbe kerülne...

Ezeknek azt nem is szabad sejteni, hogy őnáluk az édesapja a szobában szántalpat farag, pedig az nagyon szép is, jó is, mert jó szaga van a friss forgácsnak, jól lehet benne a földön játszani, s nem kell féltetni semmit, itt minden olyan kényes, itt nem is játszhatnak az ember a testvéreivel.

MISI LÁTOGATÁSA ORCZYÉKNÁL

(RÉSZLETEK MÓRICZ ZSIGMOND: *LÉGY JÓ MINDHALÁLIG*
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

24/9C

3. rész

Volt Orczynak egy játéka, az neki nagyon tetszett. Szoborgyár, viaszból szobrokat lehetett csinálni.

Orczy felolvasztotta a viaszt a konyhában, s behozta, és csinált egyet.

– Ez Goethe.

– Gőte? – és a kis Nyilas nevetett.

– Igen.

– Az minek vóna az?

– Az a német.

– Az nem német, az magyar, nem is tud németül egy szót se.

– Ki? Goethe?

– Igen – s hamisan nevetett hozzá.

– Te – mondta csodálkozva Orczy – az a legnagyobb német költő.

– Költő... hisz az a mi sírásónk... a vén Gőte minálunk otthon sírásó – és hangosan nevetett a viccén, s eszébe jutott az öreg, részeges Gőte, a sírásó.

Csak sokára tudta megmagyarázni, de akkor Orczy is nagyon nevetett.

– Most pedig csinállok Schillert.

– Schillert? Siller bort csinálsz?

Nagyon nevettek.

– Nahát, ha sillert csinálsz, azt meg is issza Gőte!

Ez nagyon tetszett nekik.

Orczy beszaladt, s a mamájának nevetve elmagyarázta, aztán kijött.

– Tudod, mit csinálj?

– Mit?

– Petőfit.

– Azt nem lehet, mert ahhoz nincs negatív.

MISI LÁTOGATÁSA ORCZYÉKNÁL

(RÉSZLETEK MÓRICZ ZSIGMOND: *LÉGY JÓ MINDHALÁLG*
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

24/9D

4. rész

Aztán uzsonnázni hívták őket.

Csak kettőjük számára terítettek, csokoládét adtak, s azt alig bírta megenni, mert émelyítően édesnek találta, még nem evett csokoládét. De azért megette, mert restellte volna otthagyni, félt, hogy elárulja neveltlenségét, s mit gondolnak róla. Ő a kávé is csak fél kockacukorral itta, s ebben sok cukor volt. A kalács azonban nagyon finom volt, ebből meg tudott volna enni tizenkét darabot is, előbb nagyon víg volt s fesztelen, de amikor az Orczy mamája evés alatt bejött, s leült mellettük, a világért sem vett volna újabb darabot.

- Köszönöm szépen, nem kérek.
- Dehogynem, a konviktusban nem sütnék kalácsot, még egy darabot, fiacskám.
- Köszönöm szépen, nem kérek.
- Akkor a zsebedbe egy darabot, kettőt, majd megeszed a kollégiumban.
- Köszönöm szépen, nem kérek.

Vele nem lehet tréfálni; ha ő egyszer kimondta, hogy nem kér, akkor aztán nem kér. Otthon megtörtént, hogy vasárnap a tészta után felállott, és sorra járt kezét csókolni, megköszönte az ebédet, s akkor hozták be a csirkesültet. Az öccsei ujjongva vetették rá magukat, s visszaültek az asztalhoz, de ő? Ő, ha kettévágják sem evett volna egy falatot: ha már megköszönte az ebédet.

- Hát akkor majd kompótot.

Nem tudta mi az, kisült, hogy befőtt. Ezt az ő édesanyja is szokott csinálni, minden nyáron öt-hat üveggel, néha tízzel is, de ha nincs cukor!

- Ez nagyon, nagyon finom volt, olyan remek, hogy ebből kétszer vett.

MISI LÁTOGATÁSA ORCZYÉKNÁL

(RÉSZLETEK MÓRICZ ZSIGMOND: *LÉGY JÓ MINDHALALIG*
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

24/9E

5. rész

Akkor vendégek jöttek, mégpedig ó, rémület, egy csoport lány. Kislányok, amilyenek a Lányok Lapjában vannak rajzolva, ő nem is hitte volna eddig, hogy igazi emberlányok így járnak.

Neki nem is köszöntek, s ő állott egyenesen, bezzeg Bébuci mindenikkel kezet fogott. Volt közöttük egy kövér, sárga hajú lány, az neki mindjárt feltűnt, az arca nagyon fehér volt és piros, s a sárga haja a vállára lógott, de csakúgy szikrázott, mint az igazi arany. Ez egyszer csak ránézett, olyan szürke szeme volt, hogy ő attól egészen megijedt, igen nagy, szürke szeme, s ahogy az ő szemébe nézett, ő elkezdett vörösödni, s a teste egész gyenge lett, a térde reszketett, s nem tudott volna szólni egy szót sem, és észrevette, hogy a lánynak az orra körül szeplők vannak.

Hamar azt súgta Orczynak, hogy elmegy.

– El? – mondta Orczy.

– Igen.

– Akkor kikísérlek.

Hamar kimentek a másik szobába.

Ott eszébe jutott, hogy nem csókolt kezet sem akkor, amikor jött, se most, megállott, hogy visszamegy kezet csókolni, mert mit gondol róla Orczy mamája.

De az éppen a szürke szemű, sárga hajú lányt ölelgette, erre ő úgy megrémült, hogy azonnal kifutott az előszobába.

– Mér szaladsz annyira? – szólt Orczy.

Nem felelt, csak lerántotta a kabátját, hogy leszakadt az akasztója!

– Félsz a lányoktól?

– Nem félek én!

– Én úgy viccelek velük.

Ő azonban összerántotta a szemöldökét.

– Neked nincsenek kuzinnyaid? – kérdezte Orczy.

– Micsoda?

– Hát jányok a családba, unokatestvérek.

– Nincs.

– Testvéred sincs?

– Testvérem?

– Igen.

– Hogyne vóna. Öten vagyunk.

– De jányok?

– Jányok... az nincs!...

– Mikor jössz el újra?

Ránézett, azt akarta neki mondani, hogy gyere el te. De megijedt, hogy eljön, s az nem lehet, hogy barátok járjanak a coetusba, csak a szobafőnökhöz járhatnak, különben meg van tiltva a barátkozás, mert még ellopnának valamit, ha idegenek bejárnának.

Megrántotta a vállát, és lesütötte a szemét. Sohanapján – gondolta.

– Nem tudom – mondta hangosan, s jó erősen megfogta az Orczy kezét.

– Szerbusz.

– Szerbusz.

MISI LÁTOGATÁSA ORCZYÉKNÁL

(RÉSZLETEK MÓRICZ ZSIGMOND: *LÉGY JÓ MINDHALÁLGIG*
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

24/9F

6. rész

Akkor kijött az Orczy mamája s egy kis csomag volt nála.

– Szökik a mi kis barátunk, Orczy?... – mondta a fiának nevetve. – Itt van ez a csomagcska, ezt vidd haza, és csak a kollégiumban szabad kibontani.

A markába tette a könnyű kis csomagot.

– Most remélem, szépen hazamégy.

– Nem kérem.

– Hát hova?

– Felolvasni!

– Hova?

– Én, kérem, egy öreg vak úrnak mindennap felolvasok egy órát.

– Igen?

– Igen.

A szépséges szőke mama mély csodálkozással nézett a gyerekre.

– És... pénz... és... fizet... vagy... – habozott.

– Igen: fizet!... Tíz krajcárt!

– Egy hónapra?!

– Egy órára!

– Igen: egy órára...

És csodálkozva, megrémülve bámult a kisgyerekre.

Erről senki se tudott semmit, mert erről még nem mert az osztályban szólani senkinek, úgyhogy a kis barátja is némán bámult rá.

– Hallod, Orczy? – szólta a mama, s nevetett, de az arcára könny futott le.

A kisdíák érezte, hogy ez nem kinevetés, és még a színháznál is kacagott a boldogságtól, hogy úgy csodálkoztak rajta.

MISI LÁTOGATÁSA ORCZYÉKNÁL

24/10

CSOPORTOS FELADATLAP

Válaszoljatok az alábbi kérdésekre a nálatok lévő szövegrészlet alapján!

1. Kiket ismer meg Misi látogatása során?

.....
.....

2. Hogyan viselkednek vele a többiek?

.....
.....

3. Mit érez, és mit gondol az olvasott jelenetben?

.....
.....

4. Miben mutatkozik meg két fiú különböző neveltetése?

.....
.....

5. Mi az, amit Orczy tud, és Misi nem?

.....
.....

6. Mi az, amit Misi tud, és Orczy nem?

.....
.....

7. Hogyan érzi magát Misi a jelenet során?

.....
.....

VAJON LEHETNÉNEK BARÁTOK?

24/11

CSOPORTOS FELADATLAP

Idézzétek fel magatokban a két fiú magatartásával kapcsolatos megfigyeléseiteket, majd válaszoljatok közösen az alábbi kérdésekre!

1. Milyen fiúnak tartjátok Misit? Indokoljátok is a véleményeteket!

.....
.....

2. Milyen fiúnak tartjátok Orczyt? Indokoljátok is a véleményeteket!

.....
.....

3. Szerintetek elképzelhető-e kettejük között tartós barátság? Ha igen miért? Ha nem, miért nem?

.....
.....

4. Szerintetek milyen feltételei lennének egy ilyen barátságnak?

.....
.....

5. Melyiküket fogadnátok be szívesebben az osztályba? Miért?

.....
.....

6. Melyikükkel barátkoznátok szívesebben kettejük közül? Miért?

.....
.....

